

még nem románosodtak el. Erdély hajdani etnikai sokszínűsége tehát elveszett.

Az 1944 novemberében bevezetett szovjet katonai közigazgatás a magyar emlékezetben mintha pozitívként maradt volna meg. Mi az oka ennek a kettős emlékezetnek, hiszen a szovjetek voltak azok, akik alig egy hónappal azelőtt még deportálták az embereket? – Az 1944 őszi események mindenkét pánikszerűen érintettek. 1944 késő nyara volt a pánik csúcsa. Az erdélyi magyarok érezték, hogy a románok átállásával nagyon nagy a baj. A frontátvonulás, az atrocitások és a deportálások is viszonylag gyorsan lejártak, és kezdett visszatérni a normális élet. A szovjet megszálló alakulatok számára elsődleges cél volt, hogy lecsillapítsák a kedélyeket, ezért is parancsolták ki a román adminisztrációt, amely a szovjet hadsereg mögött érkezett.

Először Kolozsvárról október 15-én, alig négy nappal a bevonulás után, Kolozsvár város parancsnoka visszautasította a román adminisztráció bevonulási kérelmét, és a román hivatalnokoknak el kellett hagyniuk a várost. Az ő közbenjárására, de szovjet felsőbb utasításra is, Malinovszkij marsall egy hónappal később elrendelte, hogy egész Észak-Erdélyből tűnjön el a román adminisztráció. A magyar fél ekkor úgy érezte, hogy a Szovjetunió megmentette őt a románoktól, és esély van arra, hogy ne kerüljön az egész terület Romániához, mert ne feledjük el, hogy a szeptemberi fegyverszüneti egyezmény úgy hangzott, hogy „Erdély vagy annak nagyobbik része adassék vissza Romániának”.

A Szovjetunió nagyon okosan taktikázott, és nyitva hagyta a kérdést. A magyarság nagyon reménykedett abban, hogy a Szovjetunió mégsem fogja hagyni a helyzetet teljesen eldurvulni, és a szovjetek is úgy állították be magukat, hogy

felszabadítóként érkeztek az országba. Néhány hónapig a magyarok azt hitték, hogy ha a szovjet árnyékban baloldali orientációt vesznek fel, jobb fényben tűnnek fel a Szovjetunió előtt, és ez a béketárgyalásokon segíteni fog abban, hogy megmaradjon Erdély egy része magyar területként.

Ebben nagyon komolyan kezdtek hinni, sőt, volt egy másik vonulat is, amelyik azt mondta, hogy hátha elérhető egy magyar-román, svájci mintára szerveződő, önálló Erdély. A Szovjetunió ugyanis – mint ahogy *Tofik Iszlamov* levéltári kutatásaiból is tudjuk – egy ideig, 1943. decemberéig ezzel a gondolattal is játszadozott, hogy Magyarország és Románia közé kellené egy ütőköz állam, így a Szovjetunió rovására egyik sem tudna megerősödni, és mindig sakkban tartaná egymást. Ezt a szovjet propaganda nem is titkolta, és ez eljutott Erdélybe, így sok baloldali orientációjú értelmiségi kezdett ebben gondolkodni.

1944. november 14-től 1945. március 6-ig abban reménykedtek, hogy hát ha sikerül etnikai megegyezésre jutni a románok és a magyarok között, s ne feledjük el, hogy akkor csak Észak-Erdélyben 1 millió 300 ezer magyar élt, az egy más etnikai közeg volt, akkor még lehetett beszélni román-magyar Erdélyről. Amikor a Groza-kormány hatalomra került, Románia hivatalosan is baloldali orientációt vett fel, méghozzá jóval korábban, mint Magyarország. Románia kezdett szebb fényben feltűnni Moszkvában, és a bukaresti kormányzat is inkább kommunistává vált, csak hogy Észak-Erdélyt megkapja, ezért, amikor márciusban *Petru Groza* hatalomra került, a Szovjetunió Románia javára dönt. Ekkor több szempontot is figyelembe

vettek: a románok megígérték, hogy lemondanak Besszarabiáról és Észak-Bukovináról, cserébe viszont kéri Észak-Erdélyt.

Ezért volt olyan nagy csalódás, amikor márciusban újra bevonult a román

adminisztráció, és kiderült, hogy egész Észak-Erdély újra a románoké lesz. Talán emiatt is utólag még szebb fényben tűnik most fel az a pár délibábos hónap, ami az erdélyi köztársaság időszakát jelentette 1944. novembere és 1945. márciusa között. 2016. február 15.

Örökbe fogadható harangok

Gyűjtés a gyergyószentmiklósi örmény templom harangjainak automatizálására és a festett ablakok restaurálására!

Templomaink egyik legszebb értékei közé tartoznak a harangok. Hiszen a harangszóra mindig odafigyelünk, mert üzenet hordoznak, hangjukkal cselekvésre készítetnek. Ugyanígy a festett színes üvegablakok is, amelyek a színes fényár által még szebbé teszik templomunkat.

Hogy ne csak mi, hanem utódaink is tovább hallhassák és megcsodálhassák templomunk ezen értékeit. Ezért megérett az idő arra, hogy a felelős utókor is magáénak érezze ezen értékek megőrzését és továbbadását a jelen kor lehetőségeihez mérten.

Az örmény közösség a „**Fogadj örökbe egy harangot, légy egy festett ablak mecénása!**” címmel a következő felhívással fordul minden jó szándékú és lehetőségéhez mérten támogató, adakozó testvéreinkhez!

Az idő vasfoga nemcsak rajtunk

látszik meg, hanem a templomainkon is. Az 1929-ben öntött harangjaink is az elmúlt közel 90 esztendőben hívták az élőket, a holtakat elisrátták, a felhőket eloszlatták! Ugyancsak az 1896-ban Grottauban készített értékes színes üvegablakok is átéltek a két világháború megpróbáltatásait. Az elmúlt évszázad után megérett az idő a harangok rendbetételére, automatizálására és a színes üvegablakok restaurálására. A szíves adományozók és támogatók nevei az „örökbe” vett harangokra és színes üvegablakokra fognak felkerülni, valamint egy emléklapra és a Domus Historiában is megörökítődik.

A harangok rendbetétele, újra csapgyazása és automatizálása közel 1.000.000 Ft, 15.000 RON-ba kerül. A színes ablakok restaurálása közel 4.500.000 millió Ft. 60.000 RON-ba kerül.

Cím: Örmény Katolikus Plébánia Hivatal Parohia Armeano-Catolică RO-535500- Gyergyószentmiklós/ Gheorgheni/ Niklasmarkt Piața Petőfi Sándor tér 4, Tel: 040- (0)266-361-517, web: www.gyergyoiormenyek.ro
A plébánia bankszámla számai:
RO05RNCB0155016313390024 HUF (Magyar)
RO44RNCB0155016313390001 RON (Román)

Hálás köszönet az adományokért! T. Gál Hunor örmény plébános